

knmg

vizier op de toekomst

Jaarverslag 2021

2021 in vogelvlucht

Betrouwbare informatie, zorgvuldig samengesteld door deskundige professionals. Dat is de rode draad van het jaar 2021. Van het Draaiboek Triage dat in januari wordt gesteund door het kabinet, tot het COVID-19 platform waar artsen alle actuele wetenschappelijke informatie kunnen vinden of de publicatie van de richtlijn Beslissingen rond het levenseinde in december.

Samen met onze federatiepartners bereiken we veel op het gebied van beleid voor discipline-overstijgende zaken en laten wij de stem van artsen horen in de politiek en de maatschappij. Zo presenteren we ook ons meerjarenbeleidsplan, gebaseerd op een langetermijnvisie op de rollen van de arts in 2040. Maar we waren op nog veel meer terreinen actief in 2021: dat leest u in dit jaarverslag.

De wereld om ons heen verandert razendsnel. Als artsenfederatie stond het jaar 2021 dan ook in het teken van soms binnen enkele dagen reageren op actuele ontwikkelingen, zoals in het coronabeleid en rondom het vuurwerkverbod, maar ook nadenken over hoe ontwikkelingen van ‘nu’ uitpakken over tien en twintig jaar om daar nu al op te anticiperen.

Stem van de arts

Er moet meer samenhang komen tussen het sociaal domein, preventie, cure en care. Daarom roepen we in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen, tijdens de formatie én bij het presenteren van het coalitieakkoord de politiek op met een langjarige investeringsagenda te komen en bieden we aan om mee te denken over een langetermijnvisie op volksgezondheid. Want er zijn scherpe doelen nodig, met oog voor de uitvoerbaarheid en voor oplossingen buiten de zorg.

Steun in de praktijk

Elke werkdag zitten de medewerkers van de Artseninfolijn in 2021 klaar om dokters te helpen met allerlei prangende praktijkvragen. Maar we steunen artsen ook met een vergelijking van de verkiezingsprogramma's op het gebied van gezondheidszorg. Daarnaast lanceren we samen

met federatiepartners de website Startalsarts.nl voor beginnende artsen en het platform COVID-19. Hierop vinden artsen betrouwbare medisch-wetenschappelijke informatie over COVID-19.

Kennis en debat

In webinars, podcasts en districtsbijeenkomsten gaan we in gesprek over actuele onderwerpen die leven onder artsen en in de maatschappij. Van vaccineren tegen COVID-19 tot diversiteit op de werkvloer, van omgaan met werkstress (door coronazorg) tot het herkennen van ouderenmishandeling. Hiernaast viert Medisch Contact met een uitgesteld congres haar 75-jarig bestaan en reiken we voor het eerst de Geneeskundestudent van het jaar-prijs uit voor geneeskundestudenten die zich inzetten voor en in de maatschappij.

voorwoord

vizier op de toekomst

Beroepsbeoefening

Flexibel springen we in op de coronamaatregelen, met onder meer regelingen voor herregistratie en digitale opleidings- en instellingsvisities van vervolgoopleidingen voor het kwaliteitstoezicht op de geneeskundige vervolgoopleidingen. Verder krijgen meerdere handreikingen een update. Zo is er in het standpunt Beslissingen rond het levenseinde nu ook aandacht voor euthanasie bij dementie. Daar zijn de dilemma's vaak groot. Het standpunt geeft artsen en patiënten houvast om met deze ingewikkelde en gevoelige situaties om te gaan.

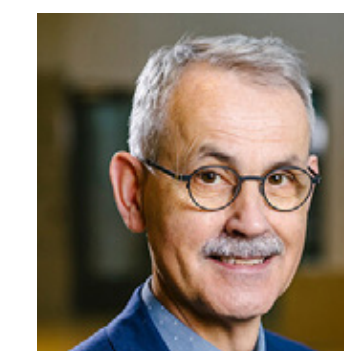
Klaar voor verandering

De kwaliteit van de medische beroepsuitoefening en volksgezondheid bewaken betekent ook: nu al

voorsorteren op hoe medische, technologische en demografische ontwikkelingen de gezondheidszorg en het werk van de arts zowel nu als in de toekomst zullen veranderen. Met veel partijen en betrokkenen werken we dan ook aan ons visiedocument Rollen van de arts in 2040. Daarop baseren we ook ons meerjarenbeleidsplan.

Samen vooruit

Goede afstemming met onze federatiepartners, externe betrokkenen en individuele dokters levert veel op: van onverwachte inzichten tot belangrijke aandachtspunten en vooral breed gedragen beleid en publicaties. De KNMG gaat voorop voor dokter en zorg, maar elke stap vooruit bereiken we dankzij de inspanningen van velen. Ik hoop dat we het komende jaar samen optrekken bij het toegankelijk maken van de zorg – en die nog veel vaker te voorkomen door in te zetten op preventie.

René Héman

Voorzitter
artsenfederatie KNMG

Artsenfederatie KNMG vertegenwoordigt met haar 8 federatiepartners ruim 59.000 artsen en geneeskundestudenten.

KAMG

landelijke
huisartsen
vereniging

Nederlandse
Vereniging voor
Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde
nvab

verenSo

de stem van de arts

Kabinet herziert standpunt over Draaiboek Triage

In januari steunt het kabinet, na de nodige politieke discussie, alsnog het Draaiboek Triage. Voorzitter René Héman van de KNMG voelt zich gesteund met deze uitkomst.

Het kabinet kondigt aanvankelijk met een [Kamerbrief](#) aan met wetgeving te komen om het gebruik van leeftijdscohorten in het draaiboek te verbieden. Een grote Kamermeerderheid gaat daar in het debat echter niet in mee. In een motie, medeondertekend door coalitiepartijen D66 en VVD, spreekt de Tweede Kamer haar vertrouwen uit in de opstellers van het draaiboek (voluit: 'Triage op basis van niet-medische overwegingen voor IC-opname ten tijde van fase 3 in de

COVID-19 pandemie') en vraagt ze het kabinet dit standpunt te heroverwegen. Het kabinet laat een week later weten de wens van de Kamer te volgen en af te zien van wetgeving.

Waar is de langetermijnvisie in het coalitieakkoord?

In het coalitieakkoord dat het nieuwe kabinet in december 2021 presenteert, mist de KNMG een langetermijnvisie. Die visie is nodig om de volksgezondheid te verbeteren en zo de zorg voor iedereen toegankelijk te houden.

De komende regeerperiode zetten wij ons in om samenhang tussen het sociaal domein, preventie, cure en care te bevorderen. Ook voor het komende kabinet ligt daar volgens ons een heel belangrijke taak. Veel oplossingen liggen namelijk buiten de zorg. De KNMG-visie op [de rollen van de arts in 2040](#) geeft goede handvatten voor het uitwerken van een visie. We gaan hierover dan ook in gesprek met het kabinet. In april roept de KNMG al met een breed scala aan zorgpartijen, de formerende partijen op om een investeringsagenda voor de zorg op te nemen in het coalitieakkoord.

Lees ook: [de brief van Agenda voor de Zorg](#)

Alertheid bij Europees wetsvoorstel dat medisch beroepsgeheim ondermijnt

Het Europese wetsvoorstel [e-Evidence Regulation](#) kan tot gevolg hebben dat digitale patiëntgegevens zomaar in beslag genomen kunnen worden. De KNMG vraagt in het najaar aandacht bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor de bescherming van het medisch beroepsgeheim en het verschoningsrecht.

Het voorstel maakt het mogelijk om gegevens uit telemedicine of opgeslagen in EPD's in beslag te nemen. Ook kunnen lidstaten vorderen dat onlineplatforms en clouddiensten patiëntgegevens verstrekken of bewaren ten behoeve van strafprocedures. Dit voorstel ondermijnt het medisch beroepsgeheim en gaat in tegen het verschoningsrecht voor artsen in strafzaken.

Dit voorstel ondermijnt het medisch beroepsgeheim en gaat in tegen het verschoningsrecht voor artsen in strafzaken.

De Europese artsenorganisatie CPME, waar de KNMG lid van is, dringt er bij het Europees Parlement en de Europese Raad op aan om vertrouwelijke medische gegevens of andere gegevens die onder het medisch beroepsgeheim vallen, uit te sluiten van de e-evidence. In navolging hiervan heeft de KNMG een brief gestuurd aan de minister van VWS en de minister van Justitie om bovenstaande en voorzichtigheid omtrent dit voorstel in acht te nemen.

bieden artsen euthanasie aan?

De Nederlandse euthanasiepraktijk in Nederland is heel zorgvuldig. Die reactie brengt de KNMG naar voren in de uitzending van Nieuwsuur in januari over regionale verschillen rond euthanasie.

Het aantal euthanasiegevallen kan per gemeente in Nederland flink verschillen. Dat blijkt uit onderzoek van het Radboudumc en de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen naar euthanasie in Nederland in de periode 2013 tot 2017. Het onderzoek, dat is gepubliceerd in BMJ Supportive and Palliative Care, schetst het beeld dat artsen mogelijk euthanasie opdringen in bepaalde regio's.

De KNMG vindt de suggestie dat een dokter euthanasie aan iemand opdringt, geen recht doet aan de zorgvuldige manier waarop dokters hiermee omgaan. Ook hebben de regionale verschillen geen duidelijke verklaring kunnen vinden voor deze onderlinge verschillen. We moeten uitkijken dat we op basis van te beperkte informatie concluderen dat er iets mis is. De cijfers over 2020 uit de jaarverslagen van de [Regionale Toetsingscommissies Euthanasie \(RTE's\)](#) bevestigen het beeld van een zorgvuldige euthanasiepraktijk.

Samen beslissen over wat digitaal kan

De dokter en de patiënt beslissen samen over wat digitaal kan en wat niet. Dat is de kern van het standpunt [Keuzerecht op digitale zorg](#). De KNMG publiceert dit standpunt in september. Het is een reactie op het initiatief van Zorgverzekeraars Nederland en Patiëntenfederatie Nederland om digitale consulten verplicht te stellen als de patiënt dit wenst. Het standpunt van de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), het Nederlands Huisarts Genootschap (NHG) en eerstelijnsorganisatie InEen over het stimuleren van digitale patiëntencontacten in de huisartsenzorg en het rekening houden met verschillende werkvelden is als uitgangspunt genomen.

Knelpunten in de wet Zeggenschap lichaamsmateriaal

De KNMG kaart in oktober drie zorgen aan over het wetsvoorstel zeggenschap lichaamsmateriaal bij de Tweede Kamercommissie.

De knelpunten betreffen:

- / het gebruik voor justitiële doeleinden van verkregen lichaamsmateriaal voor behandelingsdoeleinden
- / de regulering in een nieuwe wet in plaats van in de bestaande Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen en
- / de administratieve lasten voor artsen bij het geven van voorlichting aan patiënten.

Verder verwijst de KNMG naar de gezamenlijke inbreng van de Federatie Medisch Specialisten (FMS), Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), ict-adviesbureau voor de zorg Coreon en techcentrum Health-RI.

Wetsvoorstel invoering leenrecht

Dit wetsvoorstel wil jongeren het recht geven om zich zo volledig mogelijk te ontplooien. In het voorstel staat onder meer dat ‘een’ behandelend arts een verklaring mag afgeven over de mogelijkheid van een jongere tot ontplooiing van zijn persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens. De woorden ‘niet zijnde de behandelende arts’ worden dan geschrapt uit artikel 7 van de Leerplichtwet. Hier heeft de KNMG ernstig bezwaar tegen. Ook wanneer het de bedoeling is, zoals in dit geval, om in het belang van het kind een vrijstelling te verkrijgen van de leerplicht. De KNMG wijst erop dat het een professionele standaard is dat een behandelend arts geen geneeskundige verklaring over eigen patiënten verstrekt. Zo blijft de goede relatie tussen de eigen en arts te bewaken, ook als de uitkomsten voor de patiënt ongunstig zijn.

Regulering smaakjes e-sigaret

De regering is voornemens de beschikbare smaken voor e-sigaretten te reguleren, die het roken extra aantrekkelijk maken en alleen nog smaakstoffen toe te staan die reeds in tabak voorkwamen. Gezondheidsfondsen voor Rookvrij, mede namens de KNMG, sluit zich hierbij aan in haar reactie in februari. Het toevoegen van lekkere smaakjes maakt de drempel lager om een e-sigaret te proberen en vervolgens over te stappen naar de gewone sigaret.

Wijziging van de Wet publieke gezondheid vanwege quarantaineplicht voor reizigers

Dit wetsvoorstel verzoekt, ter bestrijding van de COVID-19-pandemie, om een meldplicht voor de GGD-artsen die patiënten moeten aangeven die verschijnen bij een vrijwillig gemaakte testafpraak. Mede naar aanleiding van onze reactie, waarin wij wijzen op het belang van het medisch beroepsgeheim, is de meldplicht uit het wetsvoorstel gehaald.

Initiatiefwetsvoorstel Transparantieregister

Tweede Kamerlid Lilianne Ploumen (PvdA) dient in maart opnieuw haar initiatiefwetsvoorstel voor het Transparantieregister Zorg opnieuw in. Ploumen wil een wettelijke meldplicht voor farmaceutische bedrijven en leveranciers van medische hulpmiddelen als het gaat om betalingen aan zorgverleners. De voorgestelde wettelijke verplichting gaat veel verder dan de huidige verplichtingen tot transparantie geregeld in de gedragscode van stichting Code Geneesmiddelenreclame (CGR) en de Gedragscode Medische Hulpmiddelen (GMH) en heeft grote consequenties voor artsen.

De KNMG heeft op het initiële wetsvoorstel kritisch gereageerd in de eerdere consultatieronde. Deze kritiek geldt helaas ook voor het aangepaste wetsvoorstel. In samenspraak met CGR en GMH brengen we dan ook nu weer onze kritiek naar voren.

Lees ook:

[alle reacties van de KNMG op internetconsultaties](#)

steun in de praktijk

Actie nodig:

agressie en ongewenst gedrag op de werkvloer

Er is actie nodig, zegt KNMG-voorzitter René Héman in april in reactie op de cijfers over agressie en ongewenst gedrag op de werkvloer in de sector zorg en welzijn. PGGM en PGGM&Co hebben hier in opdracht van het ministerie van VWS onderzoek naar gedaan.

Zo komt driekwart van de medewerkers in 2020 in aanraking met ongewenst gedrag door patiënten of cliënten. Daarnaast ervaart 44 procent ongewenst gedrag van familie of bezoekers van patiënten, en 26 procent van collega's of leidinggevenden. Dit varieert van verbale of fysieke agressie tot seksuele of andere intimidatie of bedreiging.

Zo komt driekwart van de medewerkers in 2020 in aanraking met ongewenst gedrag door patiënten of cliënten

Om ongewenst gedrag onderling bespreekbaar te maken, zijn volgens de KNMG vier beleidspijlers nodig: het stellen van normen en gedragsregels, training van vaardigheden en geven van voorlichting, het opzetten van hulpaanbod en het formuleren/vaststellen van maatregelen. De KNMG gaat met federatiepartners in gesprek hoe verder vorm te geven aan een dergelijke aanpak.

Verkiezingen 2021: analyse en vergelijking van zorgthema's

Vooruitlopend op de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart is op KNMG-website te zien wat de plannen zijn van de grote politieke partijen op grote zorgthema's. Het Public Affairs-bureau Van Oort & Van Oort Public Affairs en Communicatie analyseert de partijprogramma's van VVD, CDA, D66, GroenLinks, SP, PvdA en ChristenUnie. De analyses bestaan uit een samenvatting op hoofdlijnen en een overzicht van relevante passages uit de (concept-)verkiezingsprogramma's. Handige tabellen laten zien hoe de partijen zich per thema tot elkaar verhouden.

Verbeteringen voor SCEN-artsen

Sinds maart is er een nieuwe versie beschikbaar van het modelverslag SCEN-arts. Daarnaast is er sinds juli een eigen modelprocedure voor SCEN-artsen en SCEN-groepen voor als er vragen zijn over het functioneren van een SCEN-arts.

Het modelverslag SCEN-arts biedt een leidraad voor de verslaglegging. Het format bevat alle onderdelen die bij een SCEN-consultatie aan de orde komen. Dat maakt de verslaglegging gemakkelijker. Het nieuwe modelverslag is makkelijker in te vullen, heeft een spellingscontrole en is beter leesbaar. Inhoudelijk zijn er geen grote wijzigingen aangebracht. Het is voor de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie prettig om de informatie op een uniforme wijze aangeleverd te krijgen.

Modelprocedure

De modelprocedure is ontwikkeld omdat er behoefte is aan handvatten hoe hiermee om te gaan. Bestaande procedures van federatiepartners voorzien hier niet in, want het werk als SCEN-arts valt niet onder een specifiek specialisme. Om beide regelingen op elkaar af te stemmen, is ook het klachtenreglement van SCEN aangepast.

Bijeenkomst

Voor het eerst komen in oktober de voorzitters van de SCEN-regio's in Nederland bijeen. De animo hiervoor is groot. Tijdens de bijeenkomst is er ruimte om elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren. Daarnaast praat het SCEN-bureau de voorzitters bij over verschillende onderwerpen, zoals de steunfunctie van SCEN-artsen, de modelprocedure bij niet-functionerende SCEN-artsen en de regiogids.

startpunt voor startende artsen

Op 21 oktober lanceert de KNMG samen met de LAD en De Jonge Specialist de nieuwe website Start als arts. Dit platform biedt startende artsen nuttige informatie, concrete tips over solliciteren, ervaringsverhalen, blogs en vlogs. Alle ingrediënten om een voortvarende start te maken met hun carrière.

De nieuwe website is een mooie vervolgstap na de introductie in 2020 van het gecombineerde lidmaatschap van DJS/ LAD en de KNMG voor net afgestudeerde basisartsen. Ook de juniorverenigingen Landelijke Organisatie van Aspirant Huisartsen (LOVAH), Landelijk Overleg Sociaal-Geneskundigen in Opleiding (LOSGIO), Vereniging voor Artsen in opleiding tot specialist ouderengeneeskunde (VASON) en de vereniging voor en door Artsen voor Verstandelijk Gehandicapten in opleiding (VAAVG) zijn nauw betrokken bij de inhoud en het ontwerp van de website.

Artseninfolijn

Cijfers 2020 / 2021

Artsen en studenten die lid zijn van een van de federatiepartners van de KNMG, kunnen bij de KNMG Artseninfolijn terecht voor vragen en advies op ethisch en gezondheidsrechtelijk terrein. In 2021 registreren de adviseurs van de KNMG Artseninfolijn 7.137 vragen, tegenover 7.175 in 2020. Daarnaast verwijzen zij 1.208 keer naar andere informatiebronnen en organisaties.

Cijfers	2020	2021
Calls	7.175	7.137
Verwijzingen	1.369	1.208

Top-5 onderwerpen in 2021

Over deze onderwerpen krijgen de adviseurs de meeste vragen:

1. Overlijden en beroepsgeheim
2. Echtscheiding en minderjarigen
3. Verklaring
4. Behandelingsovereenkomst
5. Informatieverstrekking aan derden

Voorbeelden van vragen

De [KNMG-handreiking inzage in dossiers door nabestaanden](#) helpt artsen om zorgvuldige afweging te maken om wel of niet het beroepsgeheim te doorbreken. Toch krijgt de Artseninfolijn hier nog vaak vragen over. Een kleine greep uit de gestelde vragen:

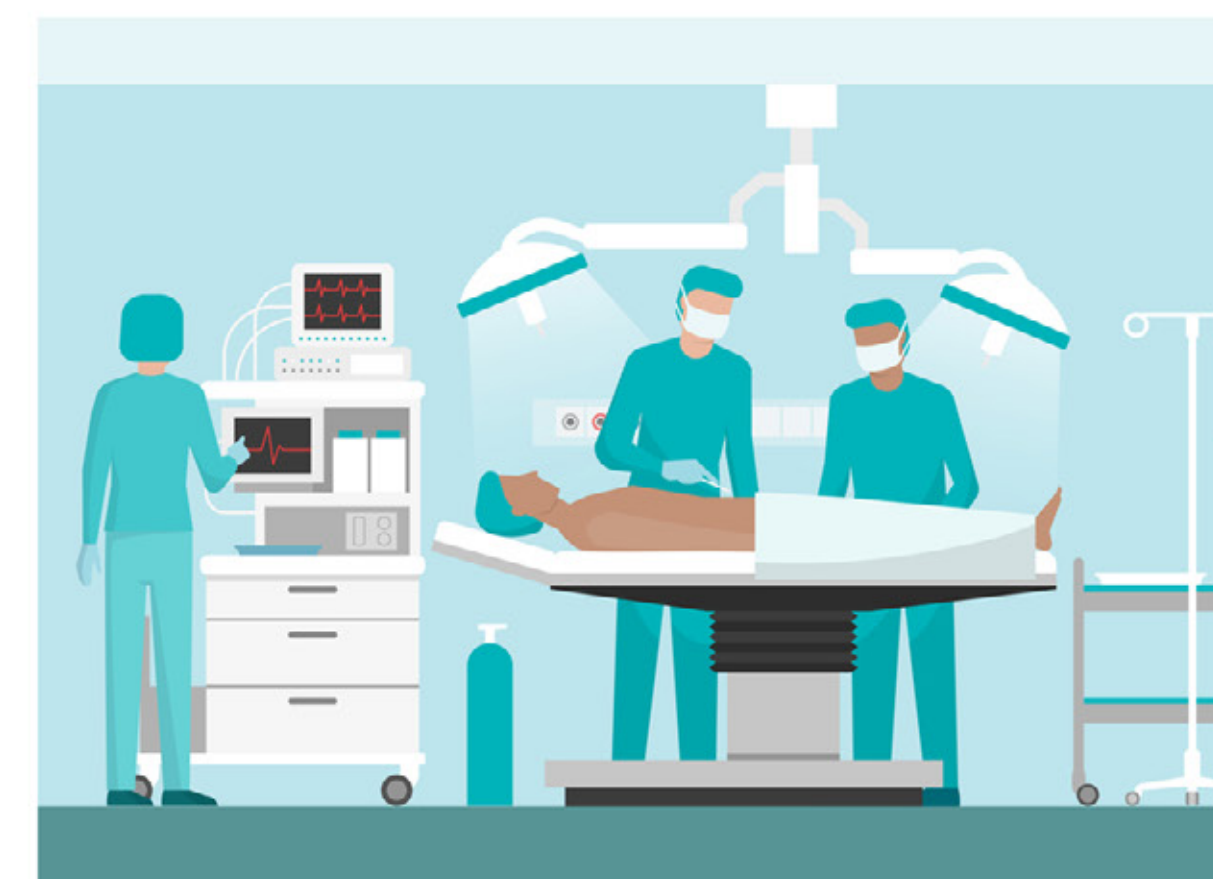
- / De nabestaanden hebben ruzie over de erfenis. Mag ik informatie over de wilsbekwaamheid van mijn overleden patiënt delen ten tijde van de testamentswijziging?
- / Mag ik in gesprek gaan met nabestaanden die vragen hebben over de onverwachte suïcide van een naaste?
- / Mogen nabestaanden een obductieverslag inzien?
- / Mag ik informatie over een overleden patiënt verstrekken aan een levensverzekeraar, pensioenfonds of de toetsingscommissie gezondheidsgegevens?
- / Na het overlijden van mijn patiënt wil de familie, met wie zij al jaren geen contact meer had, vernemen wat de doodsoorzaak is. Mag ik deze informatie delen?

Digitaal visiteren onder de loep

De RGS besluit in het derde kwartaal van 2021 dat de opleidings- en instellingsvisitaties tot in elk geval 31 december 2021 digitaal plaatsvinden. Ook vindt er een evaluatie plaats naar deze vorm van het kwaliteitstoezicht op de geneeskundige vervolgopleidingen.

Uit de eerste evaluatie komt in september 2021 het beeld naar voren dat over het geheel genomen een (lichte) voorkeur bestaat voor visiteren op locatie. Vooral het rechtstreekse contact en het ervaren van de sfeer in de opleidings(instelling) zijn hierin belangrijke aspecten. Wel vinden respondenten volledig digitaal visiteren een aanvaardbaar alternatief zodra hiertoe noodzaak ontstaat. Tegelijkertijd kunnen digitale gesprekken meer efficiëntie en een besparing van reistijd bieden.

Het is aan de plenaire visitatiecommissies (PVC's) om in samenspraak met de RGS te komen tot de beste en meest efficiënte uitvoering van een visitatie. Meer hybride vormen – bijvoorbeeld korte gesprekken, de voorbereiding en de nabespreking digitaal – bieden mogelijkheden om 'the best of both' te combineren.

Medicijnen voorschrijven na videoconsult blijft voorlopig mogelijk

Tot 1 juni 2022 blijft het mogelijk dat artsen na een videoconsult medicijnen voorschrijven, ook als voorschrijver en patiënt elkaar nog niet kennen.

Normaliter geldt dat een arts geen geneesmiddelen mag voorschrijven aan patiënten die hij nog nooit persoonlijk heeft ontmoet, of die hij niet kent of van wie hij de medicatiehistorie niet beschikbaar heeft. Tijdens de COVID-19 pandemie heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) hier, onder voorwaarden, een

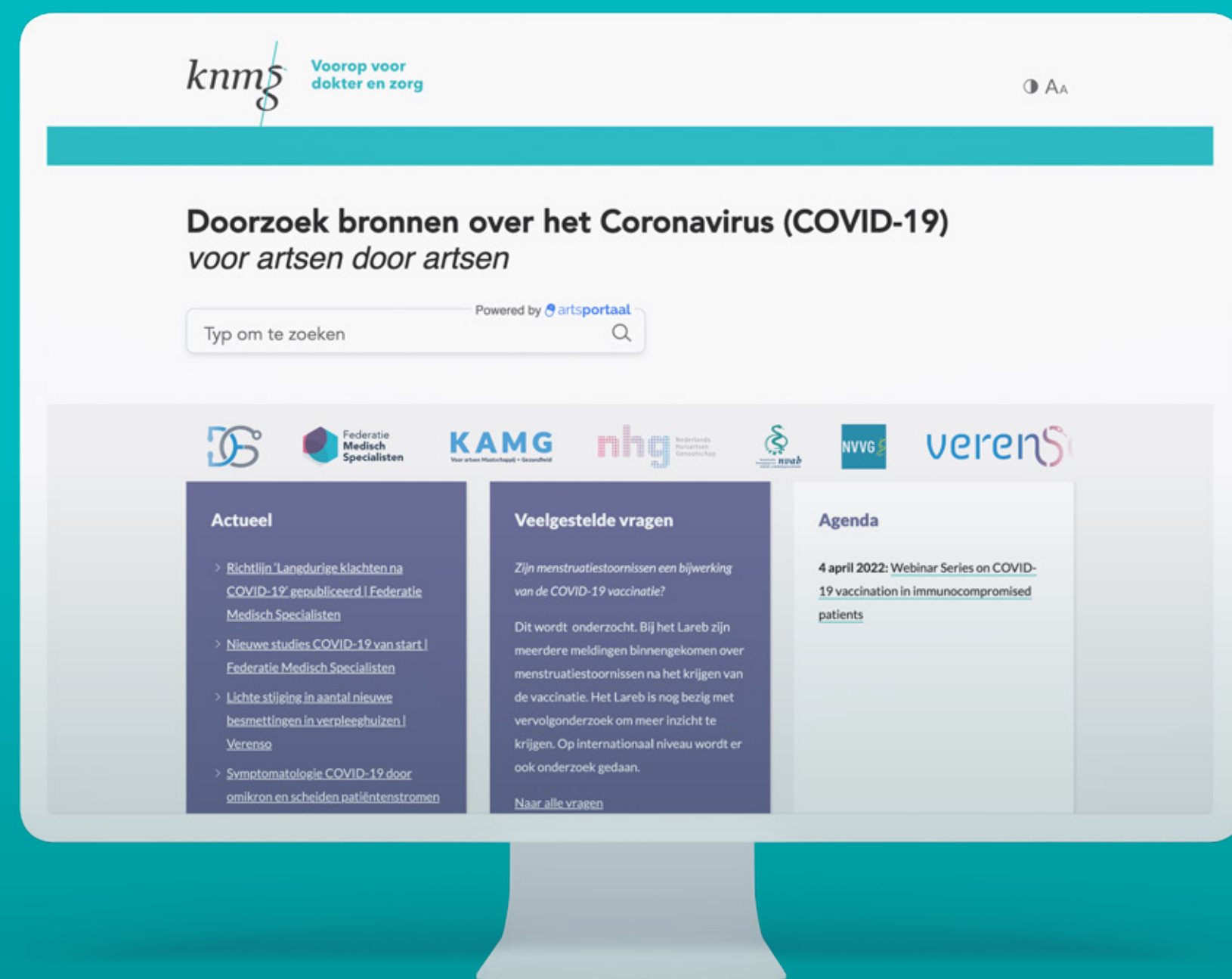
uitzondering op gemaakt. Aanvankelijk geldt de regeling tot 1 januari 2022. In december [besluit de IGJ](#) de regeling opnieuw te verlengen.

Samen bereiken we meer

- / In samenwerking met het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) ontwikkelt de KNMG [een stappenplan](#) voor de meest voorkomende verzoeken om euthanasie. Het gaat dan om verzoeken van een wilsbekwame patiënt in de thuissituatie aan de huisarts.
- / Samen met SCEN-artsen buigt de KNMG zich tijdens twee werksessies in het tweede kwartaal van 2021 over de steun die de SCEN-arts biedt aan de aanvragend arts bij euthanasie. Hoe ziet deze steun er precies uit en voorziet het in een behoefte? Met de input gaat de KNMG, samen met het Beleidscollege SCEN, aan de slag om uitgangspunten voor steun te ontwikkelen.
- / De KNMG wil met Patiëntenfederatie Nederland structureel aandacht besteden aan de bescherming van de patiënt bij het verstrekken van medische gegevens aan zorgverzekeraars en gemeenten. De KNMG krijgt al langer signalen van artsen over disproportionele verzoeken om informatie aan te leveren uit medische dossiers. Patiënten kunnen slecht overzien waarvoor zij precies toestemming of een machtiging verlenen.
- / Het Samenwerkingsverband Vroegsignalering Alcoholproblematiek lanceert een [nieuwe website](#) over het vroegtijdig signaleren van alcoholproblemen op het werk. De KNMG zit in de stuurgroep van het samenwerkingsverband, dat weer voortkomt uit het Nationaal Preventieakkoord.
- / De KNMG heeft belangrijke winst geboekt in haar ondersteuning van zieke artsen. VWS kondigt in november aan de 'tweejaars-werkonderbrekingseis' uit het Besluit periodieke registratie Wet BIG geheel of gedeeltelijk te schrappen. De tweejaarsregel houdt in dat de gewerkte uren voorafgaand aan een werkonderbreking van meer dan twee aaneengesloten jaren, niet meetellen bij herregistratie als arts in het BIG-register. De KNMG lobbyt hier al jaren voor en steunt ook het verzoek van het actiecomité Herregistratie Artsen bij Ziekte. Het CGS en RGS voerden eerder al verbeteringen door voor langdurig zieke geneeskundig specialisten.

Eén platform voor alle COVID-19 informatie

In december lanceert de KNMG een speciaal [COVID-19 platform](#). Hier staat alle medisch-wetenschappelijke informatie over COVID-19 bij elkaar. Zo kunnen artsen snel betrouwbare kennis vinden.

De website doorzoekt richtlijnen en bronnen van medisch-wetenschappelijke verenigingen en organisaties zoals Thuisarts.nl en het RIVM. We gebruiken hiervoor een speciale zoekmachine die is ontwikkeld om medische richtlijnen en bronnen te doorzoeken. Het platform is tot stand gekomen in samenwerking met artsportaal.nl, onze federatiepartners en het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG).

Handreikingen volgen helpdesk Wzd op

De helpdesk Wzd (Wet zorg en dwang) van de KNMG sluit na twee jaar op 31 december 2021. Er zijn inmiddels een [webdossier](#) en [handreikingen](#) voor verschillende werksettings.

Sinds 2020 ondersteunt de KNMG met het helpdeskproject artsen bij de toepassing van de Wzd, die op 1 januari 2020 is ingegaan. Zo richten we onder meer een uitgebreid [webdossier](#) in met uitleg en antwoorden op [veelgestelde vragen](#). Uiteraard houden we dit webdossier actueel en blijft de KNMG Artseninfolijn bereikbaar voor vragen van artsen over de toepassing van de Wzd.

Handreikingen

In januari 2022 is de [handreiking 'Wet zorg en dwang in ziekenhuizen en revalidatiecentra'](#) gepubliceerd. Deze handreiking beschrijft hoe ziekenhuizen en revalidatiecentra de Wet zorg en dwang (Wzd) moeten toepassen. Eerder verscheen al een [handreiking](#) voor specialisten ouderengeneeskunde en artsen voor verstandelijk gehandicapten. Beide handreikingen zijn

ontwikkeld in opdracht van het ministerie van VWS. De KNMG heeft samen met een aantal wetenschappelijke verenigingen meegewerkt aan de totstandkoming van de handreikingen.

arts & samenleving

Vizier op de toekomst

De Algemene Vergadering van de KNMG stelt in december 2021 het meerjarenbeleidsplan 2022-2026 vast. De basis hiervoor vormt het visiedocument De rollen van de arts in 2040.

Een belangrijk kenmerk van het meerjarenbeleidsplan is meer samenwerking binnen de artsenfederatie. Het federatiebestuur zet in op de kracht van de gezamenlijkheid, waarbij we onze onderlinge verschillen benutten. Door binnen de artsenfederatie schouder aan schouder te staan, zorgen we samen dat alle dokters hun werk goed kunnen doen. Ook in 2040.

In het meerjarenbeleidsplan staan zeven projecten, die we in gezamenlijkheid hebben geformuleerd. Deze zijn onder andere gericht op veilig en gezond werken, opleiden, samen beslissen, netwerkgeneeskunde en digitale zorg. We sluiten aan bij en verbinden met bestaande initiatieven.

Arts in 2040

Voor de totstandkoming van het visiedocument in juli is de KNMG de afgelopen jaren in dialoog gegaan met 50 partijen over hoe het werk van de arts eruit ziet in 2040 en wat voor artsen de samenleving dan nodig heeft. Er verandert namelijk veel in de zorg en de maatschappij: meer medische mogelijkheden, maar tegelijkertijd een druk op de toegang en betaalbaarheid van zorg. Meer e-health en informatie via internet, maar ook meer patiënten die laaggeletterd zijn of digibeet. Meer aandacht voor leefstijl, maar helaas ook meer multi-morbiditeit.

Deze, soms tegengestelde ontwikkelingen, hebben invloed op de rol van de arts. Het is van belang dat artsen straks zijn opgeleid op een manier waarin hun beroep aansluit op al deze ontwikkelingen. Bijvoorbeeld in de manier van werken – meer regionaal, buiten het ziekenhuis en met technische ondersteuning – maar ook in een andere rol: de patiënt krijgt meer regie en de nadruk komt niet te liggen op alleen ‘beter maken’ maar ook de kwaliteit van leven.

Tentoonstelling:

‘Joodse artsen en de Holocaust’

Op 22 september opent KNMG-voorzitter René Héman in het OLVG, locatie Oost, de tentoonstelling ‘Joodse artsen en de holocaust’. In deze reizende tentoonstelling vertelt de KNMG, samen met em. hoogleraar Medische Geschiedenis Mart van Lieburg, het verhaal van de 226 Joodse artsen en geneeskundestudenten die in de Tweede Wereldoorlog zijn vermoord.

De aanleiding voor het ontwikkelen van de tentoonstelling vormt de onthulling op 19 september van het Holocaust Namenmonument in Amsterdam. De tentoonstelling bestaat uit tien panelen. Ze vertellen het verhaal over het lot van de Joodse dokters en geneeskundestudenten in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog en lichten enkele persoonlijke verhalen van slachtoffers uit. Het komende jaar is de tentoonstelling te zien bij zorginstellingen en op plekken waar de Tweede Wereldoorlog wordt herdacht. Zo is de tentoonstelling al te zien geweest bij het UWV Amsterdam en het Amsterdam UMC.

Luister ook: De aflevering Joodse artsen en de Holocaust van de Artsen Podcast
over de vraagstukken waar de Nederlandse zorg in 40-45 én daarna mee kampte

Mogen zorgwerkgevers de vaccinatiestatus registreren?

De KNMG stelt in het najaar een concept-standpunt op over de registratie van COVID-19 vaccinatie door werkgevers in de zorg.

De aanleiding hiervoor is dat demissionair minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid in zijn Kamerbrief COVID-19 van 14 september aankondigt dat hij wil verkennen of werkgevers de vaccinatiestatus van medewerkers kunnen registreren. Dat is nu niet mogelijk op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Een federatieve werkgroep op initiatief van de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD) overlegt daarom over de vraag of, en onder welke voorwaarden een werkgever in de zorg, de vaccinatiestatus van zorgmedewerkers mag registreren.

Positieve ontvangst standpunt Beslissingen rond het levenseinde

Na drie jaar nauwe samenwerking met onze federatiepartners publiceren we 1 december het standpunt Beslissingen rond het levenseinde. Het standpunt bundelt en vervangt een aantal bestaande documenten. Een belangrijk nieuw onderdeel is het hoofdstuk euthanasie bij dementie. Tegelijkertijd verschijnen de hiermee in lijn gebrachte handreikingen Praten over het levenseinde voor artsen en patiënten.

Het standpunt is in het afgelopen jaar besproken in het Directeurenoverleg, het Federatiebestuur en de federatiepartners. Daarnaast denkt een adviesgroep mee, bestaand uit vijftien artsen met diverse expertises op dit terrein. In augustus en september bespreken we het standpunt op bestuurlijk niveau met externe partijen, zoals het Openbaar Ministerie (OM), de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie (RTE), de IGJ en Patiëntenfederatie Nederland.

Communicatie cruciaal

Goed contact met en goede informatie voor alle betrokken partijen zorgen voor een goede landing van deze documenten bij zowel de beroepsgroep, andere partijen en de maatschappij. De drie belangrijkste elementen uit onze communicatie-aanpak:

1. Uitleg geven aan artsen. Bijna 800 artsen kijken het webinar waarin we – de avond voor publicatie – uitleg geven over het standpunt. De vragen uit het webinar en vragen die niet in de uitzending zijn beantwoord, publiceren we een week later in een Q&A.
2. Proactief uitleg geven aan de maatschappij. Voorafgaand aan de publicatie benaderen we media. Dat leidt tot interviews in onder meer de Volkskrant, het NOS Journaal en natuurlijk Medisch Contact. Dit geeft ons regie over de boodschap: met name het Volkskrant-artikel nemen veel media over. Mede hierdoor krijgt het standpunt weinig maatschappelijke tegenwind.

3. Patiënten houvast bieden. Door samen te werken met Patiëntenfederatie Nederland bieden we patiënten duidelijkheid bij deze ingewikkelde materie. Gelijktijdig met het standpunt brengen we de handreiking Tijdig praten over het levenseinde uit, voor artsen én patiënten. Met daarin onder andere informatie over wat iemand met de diagnose dementie en een euthanasiewens van zijn of haar arts kan verwachten en welke andere mogelijkheden er zijn om het lijden weg te nemen of te verminderen.

KNMG in de wereld

De KNMG opereert ook op internationaal niveau. Als lid van de Europese artsorganisatie CPME en de World Medical Association acteert de KNMG in 2021 op de volgende internationale onderwerpen:

- / benoemt de CPME in november KNMG-bestuurslid Christiaan Keijzer tot president van haar organisatie.
- / neemt de CPME twee beleidsstukken aan: de CPME policy on telemedicine en CPME policy on the European Health Data Space.
- / bereiken de 28 nationale medische verenigingen van de CPME overeenstemming over de position paper on the Pharmaceutical Strategy en de CPME-reactie op de *European Health Union Package*
- / publiceert de CPME in november een standpunt in over health workforce waar de KNMG samen van haar federatiepartners, input voor levert.
- / in het Medical Ethics Committee van de WMA komt de herziening van de International Code of Medical Ethics aan de orde. De KNMG is lid van de werkgroep voor deze set ethische gedragsregels voor artsen wereldwijd. Omdat we ook bezig zijn met de KNMG-Gedragscode (zie hierna, red.), kan dit een mooie kruisbestuiving opleveren.
- / in het Socio-Medical Affairs Committee is de KNMG nauw betrokken bij de werkgroep Medical Technology. Mede tegen de achtergrond van opstellen van het visiedocument Rollen van de arts in 2040 kan de KNMG hier veel betekenen en leren.
- / tot slot neemt de WMA-raad verschillende standpunten aan, waarvoor de KNMG met behulp van haar federatiepartners input geeft. Zo is het standpunt over huiselijk geweld aangepast na inzet van de KNMG.

KNMG werkt aan gedragscode voor artsen

Het herzien van de KNMG-gedragsregels komt in 2020 tot stilstand door de inspanningen die COVID-19-gerelateerde dossiers vragen. Vanaf maart 2021 maakt het project een doorstart onder de naam KNMG-Gedragscode. De planning is om deze begin 2022 te presenteren.

In de gedragscode geeft de KNMG een nadere invulling aan ruime begrippen die een wet stelt. Daarnaast besteedt de KNMG-Gedragscode aandacht aan onderwerpen die nog niet in wetgeving geregeld zijn, maar die wel de beroepsuitoefening van de arts aangaan. De gedragscode dient als kapstok voor alle andere relevante richtlijnen en standpunten van de KNMG en haar federatiepartners.

In juni en juli 2021 geven meer dan zestig artsen tijdens bijeenkomsten hun reactie op onderwerpen die nu nog onderbelicht zijn in de KNMG-Gedragscode. Denk aan: Arts als individu, Arts als collega, Arts en Patiënt en Arts en maatschappij.

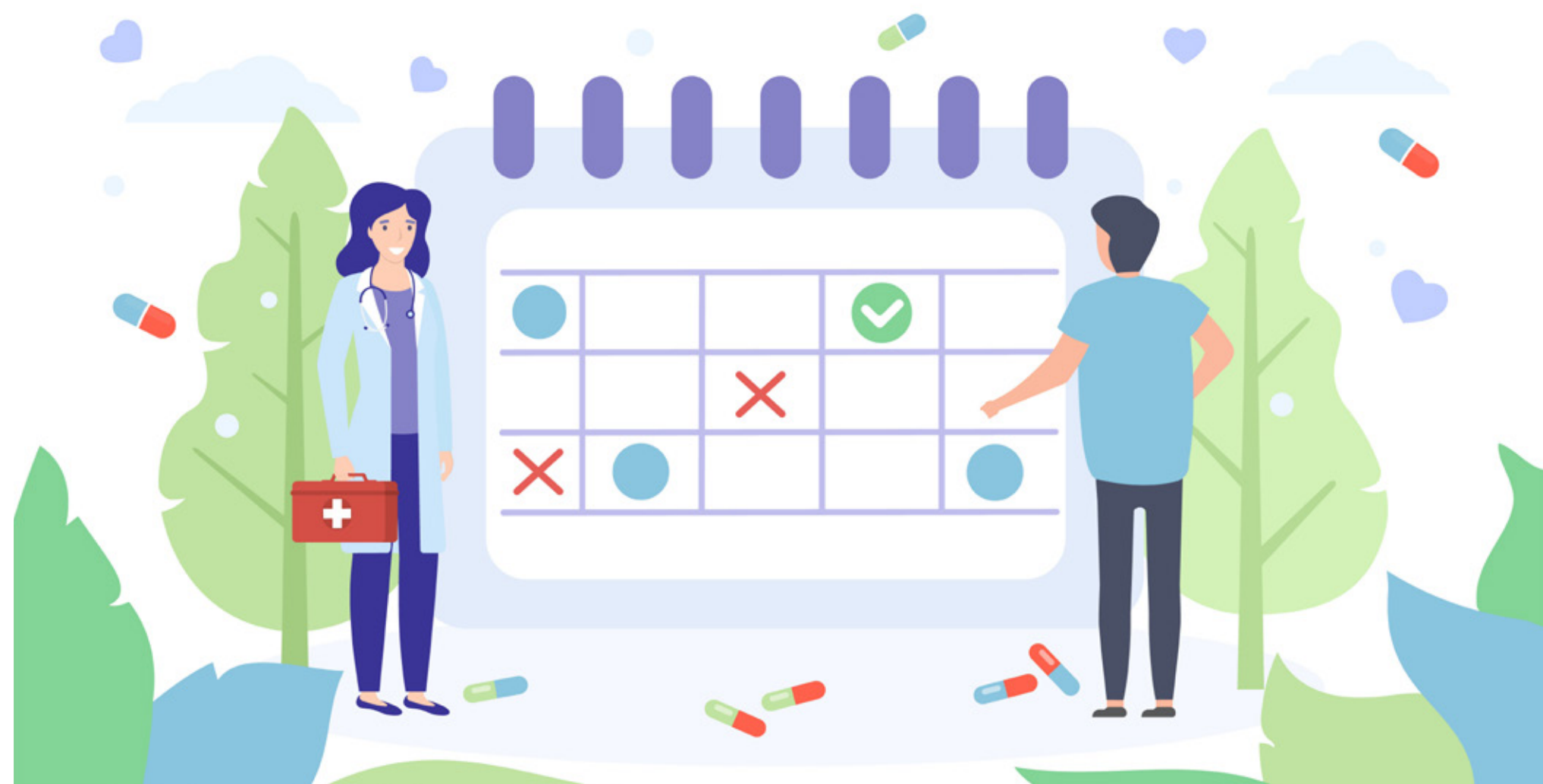
Na de input van artsen over de herziening van de KNMG-Gedragscode geven ook de collega's van de KNMG en de federatiepartners via de federatieve werkgroep hun reactie en volgt in het najaar ten slotte de externe consultatieronde.

Ervaringsverhalen op video

De KNMG heeft vier video's gemaakt waarin zes artsen hun ervaringen, aanpak en emoties delen over passende zorg in de laatste levensfase. De video's zijn opgenomen in het standpunt **Beslissingen rond het levenseinde, de handreiking Tijdig praten over het levenseinde en natuurlijk op de KNMG-website**.

Bij levenseindevraagstukken hebben artsen behoefte aan informatie die de menselijke kant belicht, naast de al bestaande richtlijnen, handreikingen en praktijkdilemma's. Bijvoorbeeld wat het met iemand als mens en arts doet om euthanasie te faciliteren, en hoe om te gaan met twijfels en dilemma's.

Kwaliteit beroepsuitoefening

Verruiming voor coulanceregeling herregistratie

Het College Geneeskundige Specialismen (CGS) verruimt in juli in samenwerking met de RGS de coulanceregeling herregistratie (deskundigheidsbevordering).

Door de nieuwe regeling kunnen geneeskundig specialisten en profielartsen in aanmerking komen voor een vermindering van maximaal 66 uren deskundigheidsbevordering. Het gaat om een korting van 3 uur per maand over de periode 1 maart 2020 tot en met 31 december 2021. Het CGS en de RGS gaan ervan uit dat het voor specialisten in deze periode door de

coronacrisis moeilijker is om deel te nemen aan congressen en andere vormen van geaccrediteerde deskundigheidsbevordering.

Vijf manieren om meer te leren van het tuchtrecht

De KNMG wil artsen ondersteunen om meer te leren van het tuchtrecht. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is het creëren van vertrouwen in het tuchtrecht. Dat doen we op verschillende manieren.

#1 Onderzoek naar lerende werking tuchtrecht

Onze aanhoudende lobby om een grotere focus te leggen op de preventieve werking van het tuchtrecht, werkt: VWS geeft onderzoekers van de Rijksuniversiteit Groningen en Erasmus Universiteit Rotterdam opdracht een onderzoek uit te voeren naar de lerende werking van het tuchtrecht. Dit gebeurt in het kader van het traject 'Toekomstvisie Wet BIG' (zie verderop in dit jaarverslag, red.).

#2 In gesprek met tuchtcolleges

De grote verschillen in uitspraken tussen een regionaal tuchtcollege en het centraal tuchtcollege hebben invloed op het vertrouwen in het tuchtrecht en de lerende werking ervan. Daarom praten we met de tuchtcolleges over op welke wijze zij hier lering uit trekken.

#3 Presentatie over leren van tuchtrecht

Met een overzichtelijke vraag-antwoord opbouw, tips, quotes en verwijzingen naar meer informatie, krijgt het webdossier over tuchtrecht een betere presentatie. De wijzigingen komen tot stand na raadpleging van het KNMG-Artsenpanel.

#4 Interviewreeks tuchtrecht

In het Federatienieuws in Medisch Contact publiceren we een interviewreeks over tuchtrecht. Onder meer KNMG-voorzitter René Héman, voorzitter van de Regionale Tuchtcolleges Zwolle en Groningen Peter Lemaire, neuroloog en lid-beroepsgenoot Roeland van Leeuwen en verzekeringsarts Linda ten Hove komen aan het woord.

#5 Tuchtrecht in de Artsen Podcast

Leren van tuchtrecht is een terugkerend onderwerp in de KNMG Artsen Podcast. In elke aflevering bespreekt tuchtrechter en voorzitter van de Regionale Tuchtcolleges Zwolle en Groningen Peter Lemaire een tuchtzaak die aansluit bij het onderwerp van de uitzending. Daarnaast staat één aflevering geheel in het teken van het tuchtrecht.

Nieuw, geactualiseerd of herzien

Jaarverslag
2021

In 2021 zien verschillende handreikingen, richtlijnen en standpunten het levenslicht of krijgen zij een update. Een overzicht.

- / De KNMG en Patiëntenfederatie Nederland publiceren in januari de nieuwe KNMG-handreiking Inzage in medische dossiers door nabestaanden. Deze gaat in op alle regels rondom het recht voor nabestaanden op inzage en afschrift van gegevens uit medische dossiers van overleden naasten.
- / In februari verschijnt de geactualiseerde KNMG-richtlijn Niet-aangaan of beëindiging van de geneeskundige behandelingsovereenkomst. Met concreter taalgebruik en meer voorbeelden uit de praktijk is de richtlijn prettiger leesbaar en beter toepasbaar voor artsen. De KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens krijgt in mei een compleet herziene versie. Met aandacht voor informatieverstrekking in het kader van de nieuwe regels rond gedwongen zorg en opname (Wvggz en Wzd), de persoonlijke gezondheidsomgeving, verzekeringskeuringen van ex-kankerpatiënten en schuldhelpverlening. Ook het webdossier krijgt een grondige herziening. De informatie is geactualiseerd en gebruiksvriendelijker ingedeeld.
- / De KNMG Factsheet Beroepsgeheim zet op 1 A4'tje de belangrijkste doorbrekingsgronden van het medisch beroepsgeheim op een rij. Daarnaast biedt de factsheet hulp bij het maken van afwegingen.
- / De KNMG-handreiking Videoconsulten die in september verschijnt, geeft antwoord op veelgestelde vragen over het houden van een videoconsult, zoals hoe je beslist of een videoconsult geschikt is of hoe de vergoeding hiervoor geregeld is.
- / In september verschijnt de geactualiseerde KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding. Nieuw is dat er geen voorkeur meer wordt uitgesproken voor euthanasie ten opzichte van hulp bij zelfdoding. Het is aan de patiënt en arts samen om te besluiten welke methode de voorkeur heeft. Eveneens nieuw zijn de randvoorwaarden voor de samenwerking tussen arts en apotheker.
- / De KNMG-handreiking Praten over het levenseinde krijgt in december een vernieuwde versie. Deze is in lijn is gebracht met het KNMG-standpunt Beslissingen rond het levenseinde dat tegelijkertijd verschijnt (zie hierna).

Laatste fase voor nieuwe richtlijn Palliatieve sedatie

De KNMG-richtlijn Palliatieve sedatie gaat eind 2021 de autorisatiefase in. Een punt van aandacht is dat V&VN ondanks meerdere (bestuurlijke)overleggen de richtlijn niet wil autoriseren.

V&VN wil voor verpleegkundig specialisten zelfstandige bevoegdheid voor de indicatiestelling van palliatieve sedatie. Palliatieve sedatie wordt echter gezien als complexe medische handeling en is daarom voorbehouden aan artsen. Na een extra commentaarronde is de conceptversie voorgelegd aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en het Openbaar Ministerie. In een overleg hebben de IGJ en het OM vragen beantwoord. Dit heeft ertoe geleid dat de richtlijn op een aantal punten nog is verduidelijkt.

Gedragscode Medische Hulpmiddelen aangescherpt

In januari zijn de regels uitgebreid rondom het melden van financiële relaties tussen zorgverleners en leveranciers van medische hulpmiddelen in het Transparantieregister Zorg.

Zo gaan de transparantieregels gelden voor alle BIG-geregistreerde artsen: dus zowel voor medisch specialisten en huisartsen, als alle andere geneeskundig specialisten, profielartsen en basisartsen. Daarnaast is de huidige meldplicht voor dienstverleningsovereenkomsten en sponsoring van projecten uitgebreid met een meldplicht voor gastvrijheid bij bijeenkomsten.

De nieuwe regels zorgen ervoor dat het Transparantieregister Zorg (TRZ) een completer beeld geeft van de financiële relaties tussen zorgverleners en bedrijven. Daarbij trekt deze aanpassing de transparantieregels van de Gedragscode Medische Hulpmiddelen (GMH) gelijk met de Code Geneesmiddelenreclame (CGR).

Reactie op regeling actieve levensbeëindiging kinderen 1 tot 12 jaar

De KNMG bereidt samen met federatiepartners een reactie voor op de conceptregeling Actieve levensbeëindiging kinderen 1 tot 12 jaar. Het ministerie van VWS heeft het concept van de regeling in december 2021 in consultatie gebracht.

Belangrijke aandachtspunten in de reactie zijn het voorkomen van onnodig lijden bij kinderen, rechtszekerheid van artsen en de analogieën met levenseindebeslissingen bij andere wilsonbekwame patiëntenpopulaties en bijbehorende specialismen.

VWS werkt sinds oktober 2020 aan de regeling, die voortbouwt op het onderzoeksrapport Medische beslissingen rond het levenseinde bij kinderen (1-12 jaar) uit 2019. De KNMG heeft in een expertgroep van VWS om op basis van casuïstiek meegedacht over de eerste contouren van de regeling en bijbehorende zorgvuldigheidseisen.

KNMG aan tafel bij...

Achter de schermen is de KNMG in 2021 met diverse partijen in gesprek over uiteenlopende onderwerpen. Met wie praten we en waarover?

Persoonlijke werkaantekeningen

De KNMG is in overleg met het NHG over de positie van persoonlijke werkaantekeningen in het HIS-referentiemodel. De aanleiding hiervoor is het artikel van adviseursgezondheidsrecht Sjaak Nouwt en Josine Janson in Medisch Contact van 18 maart over persoonlijke werkaantekeningen. Er heerst nog weleens onduidelijkheid over het gebruik van persoonlijke werkaantekeningen door artsen.

SCEN-consult bij psychische stoornis

De richtlijn Levensbeëindiging op verzoek bij patiënten met een psychische stoornis van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) geeft praktische problemen. De richtlijn schrijft voor dat als de uitvoerend SCEN-arts geen psychiater is, het nodig is om een SCEN-arts te raadplegen voor de SCEN-consultatie die psychiater is. Maar het aantal aanvragen van patiënten met psychische stoornissen en een verzoek om levensbeëindiging is vele malen groter dan het aantal SCEN-artsen dat tevens

psychiater is. De KNMG is met de NVvP in gesprek om hiervoor een oplossing te vinden.

Mededelingsplicht gezondheidsgegevens

Over het convenant Toetsing mededelingsplicht gezondheidsgegevens overlegt de KNMG jaarlijks in maart met het ministerie van VWS, Verbond van Verzekeraars, Patiëntenfederatie Nederland en de leden van de Toetsingscommissie Gezondheidsgegevens. Het convenant ligt aan de basis van de werkzaamheden van de Toetsingscommissie Gezondheidsgegevens. Zij kunnen op aanvraag van een verzekeraar een verzoek tot uitkeren van een levensverzekering toetsen als de verzekerde kort na het afsluiten van een levensverzekering overlijdt.

Gegevensuitwisseling spoedzorg

Eind maart is de KNMG samen met onder andere de LHV aanwezig bij een overleg over de juridische

aspecten van de structurele oplossing Corona opt-in fase 2. Daar spreken partijen onder meer over het project SPOT (Spoed Toestemming) en over de juridische voorwaarden voor het regelen van toestemming voor gegevensuitwisseling bij spoedzorg.

Buitenlandse zorgverleners

Het ministerie van VWS start in het voorjaar een project om knelpunten en oplossingen in kaart te brengen rond buitenlandse zorgverleners op weg naar de arbeidsmarkt. De KNMG neemt deel aan dit project als beroepsorganisatie voor artsen. In mei en juni inventariseren de deelnemers – verschillende

beroepsorganisaties en belangenorganisaties – de knelpunten. Zij kijken naar de aanvraagprocedure bij het uitvoeringsinstantie CIBG en de beroepsorganisaties, informatievoorziening hierover en de arbeidsmarktpositie van de zorgverlener. In de zomerperiode wisselen de deelnemers van gedachten over haalbare oplossingen. VWS stuurt de eerste resultaten in het najaar naar de Tweede Kamer.

COVID-regelingen

Op 11 juni komt het Landelijk Overleg Registratiecommissies (LORC) voor de 26e keer bijeen en spreekt over de COVID-regelingen die

voor de verschillende zorgberoepen zijn getroffen en hoe de registratiecommissies hier mee omgaan bij de uitvoering. Verder staat het LORC stil bij de Stuurgroep Toekomstbestendigheid Wet BIG. Het LORC is een overleg van de voorzitters en secretarissen van de registratiecommissies van verschillende beroepsorganisaties. De RGS heeft in november 2013 het initiatief genomen om actuele, gemeenschappelijke dossiers met elkaar te bespreken en waar mogelijk samen op te trekken.

Europees registratiesysteem

De KNMG is als registratie-autoriteit op 19 mei aanwezig bij de 25e bijeenkomst van de European Network of Medical Competent Authorities (ENMCA). Tijdens de bijeenkomst staat de werking van het Internal Market Information systeem centraal. De RGS gebruikt dit online informatiesysteem om bij Europese registratieautoriteiten informatie op te vragen over een elders in Europa opgeleide specialist die om een RGS-registratie vraagt. Het systeem zendt ook een waarschuwing uit als een zorgprofessional een bevoegdheidsbeperking heeft.

Keuzerecht voor digitale zorg

Met VWS gaan we in het najaar in gesprek over het pleidooi voor het keuzerecht op digitale zorg naar aanleiding van Patiëntenfederatie Nederland en Zorgverzekeraars Nederland uit juli 2021. We brengen [ons standpunt](#) (zie ook 'Samen beslissen over digitale zorg eerder in dit verslag, red.) over keuzerecht mee in het gesprek.

Handreiking Verantwoordelijkheidsverdeling in de zorg

Met een invitational conference gaat de KNMG in november in gesprek met brancheorganisaties, beroepsverenigingen en Patiëntenfederatie Nederland over de handreiking met overkoepelende aandachtspunten voor samenwerking in de

zorg. Met de geactualiseerde handreiking kunnen beroepsorganisaties, zorgaanbieders en samenwerkingsverbanden hun eigen regelingen opstellen en toetsen. Daarbij kunnen ze deze handreiking gebruiken als checklist, op basis waarvan ze per sector of concrete situatie een regeling op maat kunnen maken.

Handreiking Goede vertegenwoordiging

In december praten we met VWS, Patiëntenfederatie Nederland, Stichting Raad op Maat en de Stichting Mentor over een handreiking Goede vertegenwoordiging. Er is al veel goede informatie over dit onderwerp. Toch ervaren zorgverleners in ziekenhuizen, ggz, psychogeriatric, verstandelijk gehandicaptenzorg en de huisartsenzorg nog knelpunten en leven er vragen rond wilsonbekwaamheid. De handreiking moet het gesprek tussen zorgverlener, vertegenwoordiger en cliënt over de wederzijdse verwachtingen faciliteren. Maar het is net zo van belang dat de handreiking inhoudelijke informatie bevat over wettelijke regelingen en eisen voor goede vertegenwoordiging.

Meldpunt bestrijding orgaanhandel

Met VWS en de Nederlandse Transplantatiestichting (NTS) overlegt de KNMG over de bestrijding van de orgaanhandel. Om een meldpunt op te tuigen om (illegale) transplantatie van een orgaan buiten het transplantatiesysteem te signaleren, is de betrokkenheid en meldingsbereidheid van transplantatieartsen cruciaal. Een belangrijk punt hierbij is het waarborgen van het medisch beroepsgeheim. Ook is er aandacht voor andere juridische aspecten, zoals het anonimiseren van gegevens voor het beschermen van de privacy en het beroepsgeheim, inclusief de verwerking van de persoonsgegevens van de meldende arts.

Nader onderzoek voor toekomstbestendige Wet BIG

Het doel en het wettelijk kader van de Wet BIG volstaan, maar op onderdelen is het gerechtvaardigd om aanpassingen te doen. Zo kan de wet beter inspelen op actuele ontwikkelingen. Dat concludeert de stuurgroep die door VWS is ingesteld om de toekomstbestendigheid van de wet te onderzoeken. Daarom doet de stuurgroep, waarin de KNMG participeert, verkenningen naar drie thema's.

Opkomende technologie, werken in team- en netwerkverband, meer inzet op preventie, meer flexibiliteit in het kader van een veranderende zorgvraag en krapte op de arbeidsmarkt. Al deze ontwikkelingen vragen om een Wet BIG die de kwaliteitsdoelstellingen in stand houdt, maar overregulering voorkomt. Daarnaast constateert de stuurgroep dat steeds meer beroepsgroepen om oneigenlijke redenen opgenomen willen worden in de Wet BIG. De stuurgroep heeft daarom op drie thema's nadere verkenningen uitgezet:

1. Onderzoek voorbehouden handelingen en toelatingscriteria
2. Dialoogtafels met veldpartijen over deskundigheidsbevordering in het kader van herregistratie
3. Onderzoek lerende werking tuchtrecht
(zie ook: 'Vijf manieren om te leren van het tuchtrecht' eerder in dit verslag, red.)

De KNMG draagt in nauwe afstemming met een federatieve werkgroep bij aan deze onderzoeken. De stuurgroep verwerkt de resultaten hieruit in een visie op de (contouren van) een toekomstbestendiger Wet BIG.

Besluiten van het CGS

Het College Geneeskundige Specialismen (CGS) stelt regels vast voor de opleidingen, de erkenning van opleidingen en opleiders en de (her)registratie van specialisten en profielartsen.

In het afgelopen jaar:

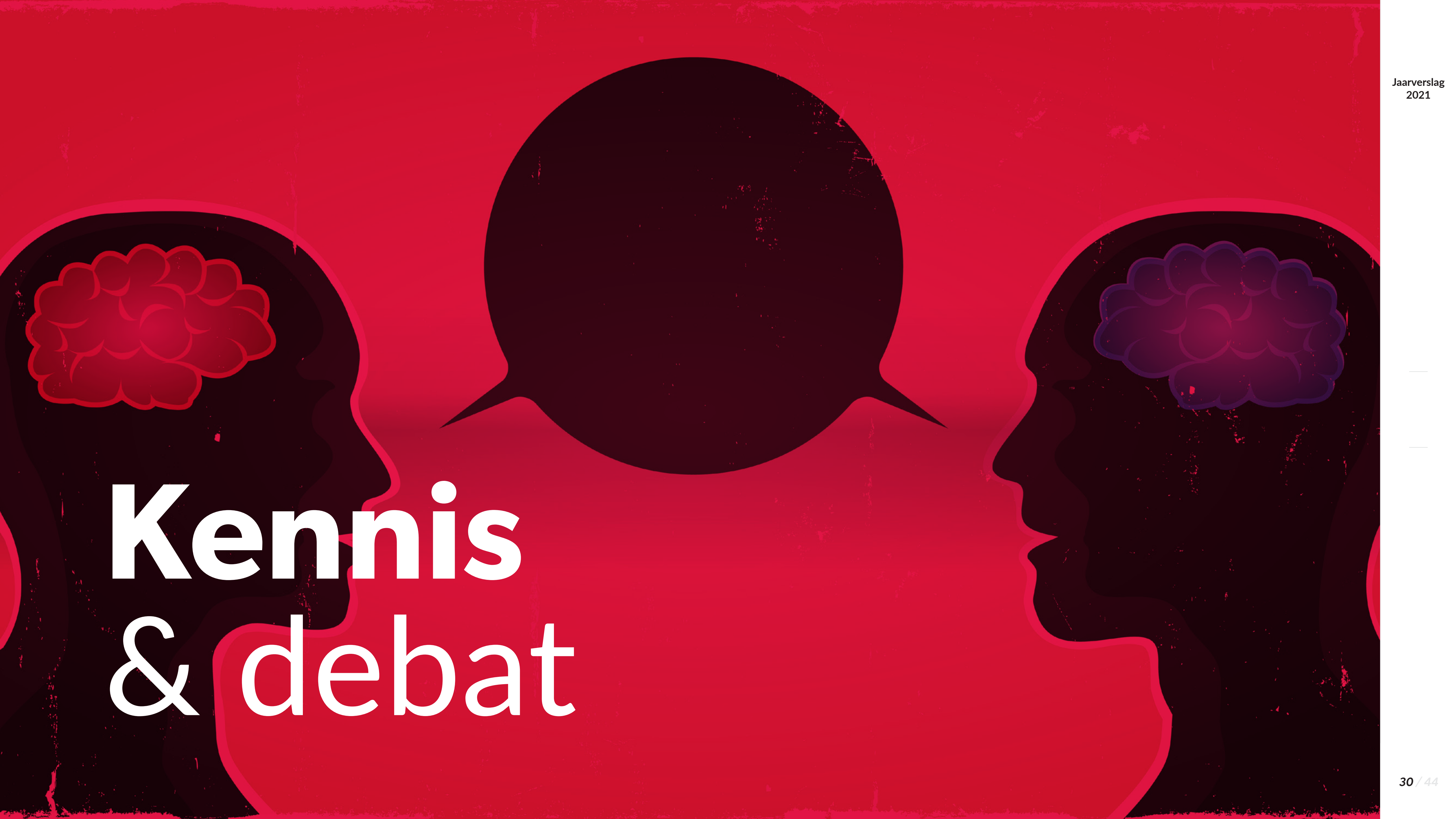
- / heeft de minister voor Medische Zorg op 11 mei 2021 ingestemd met het Besluit heilkunde. De inwerkingtredingsdatum is 1 juli 2021.
- / stelt het CGS op 12 mei 2021 een Verzamelbesluit voor specialismen en een Verzamelbesluit voor profielen vast. Het betreft voornamelijk technische en een aantal inhoudelijke aanpassingen. De datum van inwerkingtreding voor beide Verzamelbesluiten is 1 juli 2021.
- / stelt het CGS op 8 september 2021 het gewijzigde Besluit urologie definitief vast. Dit besluit treedt per 1 januari 2022 in werking.
- / stelt het CGS op 13 oktober 2021 het Besluit ziekenhuisgeneeskunde definitief vast. Dit besluit treedt per 1 januari 2022 in werking.
- / stelt het CGS op 13 oktober 2021 het aangepaste specifieke Besluit obstetrie en Gynaecologie als ontwerpbesluit vast. De beoogde inwerkingtredingsdatum van het besluit is 1 juli 2022.
- / stelt het CGS op 8 december 2021 het gewijzigde Besluit neurochirurgie vast als ontwerpbesluit. Het besluit is gewijzigd naar aanleiding van de herziening van het landelijke opleidingsplan. De beoogde datum van inwerkingtreding voor het besluit is 1 juli 2022.
- / buigt een commissie van het CGS zich over een aanvraag van de Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp Artsen (NVSHA) om de spoedeisende geneeskunde te erkennen als specialisme. De spoedeisende geneeskunde is sinds 1 januari 2009 als profiel erkend en heeft een opleiding van drie jaar.

Meer van het CGS

Snel iets opzoeken in het Kaderbesluit van het College Geneeskundige Specialismen (CGS) is een stuk makkelijker nu er sinds maart 2021 een navigeerbare versie is met een samenvatting van ieder hoofdstuk. Sinds oktober is er ook een factsheet waarin op 1A4 staat wat het CGS doet, hoe het proces tot ontwerpbesluit loopt en met welke overkoepelende thema's het CGS zich bezighoudt.

Reglementen op orde

De RGS past zowel haar Reglement van Orde van de adviescommissie als dat van de geschillencommissie aan. Beide treden op 1 januari 2021 in werking. In december 2021 stelt de RGS ook het gewijzigde Reglement van Orde (RvO) en mandaatregister vast. Het RvOv bevat bepalingen over de samenstelling, werkwijze, besluitvorming en taakverdeling van de RGS. In het mandaatregister is geregeld wie de aan de RGS toekomende bevoegdheden mede mag uitoefenen. Tot slot zijn de Beleidsregels en nadere richtlijnen erkenningen aangepast. Het CGS actualiseert haar Reglement van Orde in maart, zodat het beter aansluit op de digitale vergaderingen van het CGS.

Kennis & debat

KNMG-webinar:

Vaccineren tegen COVID-19

Ruim 9.000 artsen, geneeskundestudenten, verpleegkundigen en verzorgenden schrijven zich in voor het goed bekeken webinar Vaccineren tegen COVID-19 dat de KNMG op 14 januari organiseert.

Het webinar bestaat uit drie blokken, waarin deskundigen uitleg geven over de medisch-inhoudelijke vragen rondom vaccins, de vaccinatiestrategie en uitvoering. Daarnaast krijgen kijkers handvatten voor de praktijk. Ook beantwoorden de deskundigen vragen vanuit het publiek, al is het niet mogelijk alle meer dan 1.800(!) vragen te behandelen die binnenkomen.

Aansluiting bij informatiebehoefte

Om een gevarieerd en interactief programma samen te stellen, heeft de KNMG vooraf met een flitspeiling in het KNMG-Artsenpanel de informatiebehoefte onderzocht. Voorafgaand aan het webinar peilt de KNMG ook de **vaccinatiebereidheid onder artsen**. De aanleiding is dat de vaccinatiebereidheid onder zorgverleners (met name verpleegkundigen) op dat moment relatief laag lijkt. Maar juist 89 procent geeft aan zich zeker wel of waarschijnlijk wel laat vaccineren. Dit nieuws draagt bij aan een kanteling van de beeldvorming over vaccinatiebereidheid.

KNMG-webinar:

Het Grote Zorgdebat 2021

Bijna 4.000 mensen kijken naar Het Grote Zorgdebat, dat de KNMG op 8 maart organiseert in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen. Daarnaast volgen ongeveer 35.000 mensen het debat via het themakanaal NPO Politiek.

De derde editie van Het Grote Zorgdebat, dat de KNMG samen met een breed scala van zorg- en federatiepartners organiseert, vindt noodgedwongen online plaats vanwege corona. Kandidaat-Kamerleden van twaalf politieke partijen gaan in Felix Meritis in Amsterdam met elkaar in debat onder leiding van debatleiders Donatello Piras en Aldith Hunkar. Voorafgaand aan het debat en de verkiezingen vergelijken we op onze website ook de **verkiezingsprogramma's op zorgthema's** van de grotere partijen (zie eerder in dit jaarverslag, red.).

KNMG-webinar:

Verschil moet er zijn

Hoe ga je om met collega's en patiënten die anders denken of anders doen? Of als collega's of patiënten jou als anders zien? En hoe benut je kansen om van diversiteit ook tot echte inclusie te komen?

Daarover gaat het KNMG-webinar Verschil moet er zijn over diversiteit en inclusiviteit in november. Presentator Humberto Tan gaat tijdens deze avond in gesprek met Ellie Lust, Jamiu Busari, Lizzy Brewster, Annika van der Meer, René de Vries, Avin Ghedri, Evert Bloemen en Nazar Merzoian.

Yara Dixon eerste Geneeskundestudent van het jaar

Tijdens het webinar *Verschil moet er zijn vindt ook de uitreiking plaats van de allereerste Geneeskundestudent van het jaar-verkiezing.*

Yara Dixon, studente aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, is de eerste winnaar van deze KNMG Studentenprijs.

De KNMG Studentenprijs is een initiatief van de KNMG en De Geneeskundestudent om maatschappelijk betrokken studenten het podium en de waardering geven die zij verdienen. In totaal zijn 32 inspirerende initiatieven ingestuurd waarvan de jury drie studenten toelaat tot de finale.

De jury bestaat uit de voorzitters van de KNMG en De Geneeskundestudent, het hoofd van het Centrum Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding van het RIVM Aura Timen en cardioloog Angela Maas. Het publiek kiest met stemmen de uiteindelijke winnaar. Dat wordt Yara, met haar strijd tegen het taboe op hevig menstrueel bloedverlies. Zij krijgt naast de prijs ook een bedrag van 5.000 euro. De plannen zijn een nieuwe editie te organiseren in 2023.

KNMG-congres:

Coping met crisis

Wat doet de COVID-crisis met je als mens, arts, bestuurder en met de samenleving? Ruim 600 deelnemers loggen in voor het antwoord over deze vraag tijdens het KNMG-congres Coping met crisis in juni.

Wetenschapsjournalist Diederik Jeekel leidt de avond, die in het teken staat van welke impact de COVID-crisis heeft. Onder meer psychiater Damiaan Denys, specialist ouderengeneeskunde Lyan de Roos en hoogleraar geneeskunde Marcel Levi schetsen verrassende inzichten en schuwen niet om ook af en toe de knuppel in het hoenderhok te gooien.

KNMG Artsenpanel geeft inzichten in werkgerelateerde stress en e-health

In navolging van het KNMG-congres *Coping met crisis* geeft het KNMG Artsenpanel met een flitspeiling inzicht in oorzaken van werkgerelateerde stress. Ook helpt het Artsenpanel de E-healthmonitor door een vragenlijst in te vullen over het gebruik van e-healthtoepassingen.

Met de antwoorden uit flitspeiling krijgt de KNMG inzicht in de impact van COVID-19 op het werk en de wijze waarop artsen omgaan met stress. In het verlengde van deze peiling gaat een Artsen Podcast over coping: hoe je kunt omgaan met werkstress.

In juli reageren de leden van het Artsenpanel op de E-Healthmonitor. Met de E-healthmonitor wordt jaarlijks onderzoek gedaan naar de inzet van digitale toepassingen (e-health). Het RIVM, Nivel en het National eHealth Living Lab (NeLL) voeren in samenwerking met de KNMG dit onderzoek uit. De KNMG gebruikt de resultaten uit de E-Healthmonitor bij het bepalen van beleid, ondersteuning van artsen en politieke lobby.

Samen naar een rookvrije maatschappij

Op Wereld-Niet-Roken dag (31 mei) vindt het online symposium Maak de zorg rookvrij plaats. Ruim 500 deelnemers doen hier praktische tips en handvatten op om de eigen zorgorganisatie rookvrij te maken. De KNMG en andere zorgorganisaties willen met het symposium artsen, studenten, bestuurders en beleidsmedewerkers stimuleren om zich in te zetten voor tabaksontmoediging.

Ook het Netwerk Nederland Rookvrij, waarvan de KNMG kernpartner is, organiseert regelmatig webinars, onder meer over een rookvrij beleid in de regio en in de zorg.

Bekijk ook:
[Webinars Netwerk Nederland Rookvrij](#)

Succesvolle samenwerking en politieke lobby: het jaar in de districten

Digitaal, hybride en fysiek

Ook in 2021 organiseren de districten diverse bijeenkomsten: fysiek, maar vanwege de corona-maatregelen vooral hybride en online. Onderwerpen zijn onder meer de rol van de arts in 2040, Diversiteit en inclusie in de geneeskunde, Cardiologie voor niet-cardiologen, Tuchtklachten en openheid en Ouderenmishandeling en mensenhandel. District Amsterdam/Noord-Holland organiseert samen met het *Amsterdam Medical Student journal*, Stichting Martinus van Marum en de KNMG de tweede editie van het Nicolaes Tulp Symposium.

Dokteren in tijden van corona

De kennis en ervaring die artsen tijdens de COVID-19-crisis opdoen is van grote waarde voor de toekomst. Daarom werken de KNMG-districten samen met Optimale zorg en Dappere Dokters rond het thema Dokteren in tijden van corona. In regionale werkconferenties gaan 1.400 artsen van diverse disciplines en werkvelden onderling het gesprek aan om opgedane kennis en ervaringen te vertalen naar structurele verbeteringen voor het optimaliseren van zorg. In het najaar presenteren de KNMG-districten en Optimale Zorg - Dappere Dokters de opbrengst uit deze werksessies. De

politieke aanbevelingen zijn aangeboden aan de Tweede Kamer.

KNMG Districten Platform (KDP)

Vanuit de KNMG-districten zijn 20 september vier nieuwe leden gekozen om de districten te vertegenwoordigen in het KDP:

- / als voorzitter: Milou Bensink (district Zwolle/ Flevoland).
- / als penningmeester: Nina Beelen (district Limburg)
- / als algemeen bestuursleden: Kathinka Peels (district Zuidoost Brabant) en Jacqueline Timmermans (district Utrecht).

Samen met Reza Sardar vormen zij de nieuwe vertegenwoordiging van het KDP.

Meer informatie: [Bijeenkomsten op de agenda](#)

Het succes van de KNMG Artsen Podcast

Over actualiteiten die het artsenvak raken. Vanuit die gedachte zijn er in 2021 zes succesvolle uitzendingen gemaakt van de Artsen Podcast, in samenwerking met BNR Nieuwsradio. Paul Laseur spreekt aan tafel met deskundigen over uiteenlopende onderwerpen.

Hieronder vind je de downloadcijfers (vanaf moment van uitgave tot het einde van 2021).

Artsen Podcast 2021

Onderwerp	Aantal downloads
1. Wie is verantwoordelijk voor publieke gezondheid?	2.585
2. Wanneer doorbreek je het medisch beroepsgeheim	1.899
3. Slimme manieren om met stress om te gaan	2.333
4. De impact van een tuchtklacht	1.856
5. Joodse artsen en de holocaust	1.439
6. Kwetsbaar ouderschap	683

BNR Nieuwsradio geeft aan dat de Artsenpodcast bijzonder goed beluisterd wordt. Om nog beter in te spelen op de informatiebehoefte van artsen, gaat de KNMG Artsen Podcast in 2022 vaker de samenwerking aan met het KNMG Artsenpanel.

Luister naar de Artsen Podcast

Gesprekken over actualiteiten
die het artsenvak raken

www.knmg.nl/artsenpodcast

i.s.m. BNR Nieuwsradio

Voorop voor
dokter en zorg

Vernieuwd: nascholing levenseinde en euthanasie

In samenwerking met het NHG is de uitgebreide e-learning over het levenseinde en euthanasie volledig herzien. De nascholing behandelt onder andere het tijdig praten met de patiënt over het levenseinde, de verschillende wilsverklaringen en de inhoud en de uitvoering van de euthanasieprocedure. Ook komen de overwegingen bij een verzoek om euthanasie in bijzondere gevallen aan bod, zoals dementie, psychiatrie en stapeling van ouderdomsaandoeningen.

Lees ook

de column over euthanasie in het kader van de [Week van de Euthanasie](#)

Onderzoek naar programma ABS-artsen

Hoe heeft het Nederlandse programma van ABS-artsen zich in de laatste tien jaar ontwikkeld? Deze vraag beantwoorden beleidsadviseur Marlies de Rond en Joanneke Kuppens, voorheen verslavingsarts KNMG bij ABS-artsen, in het aprilnummer van het [World Medical Journal](#).

Daaruit blijkt dat inmiddels 400 artsen contact hebben gehad met ABS-artsen voor advies en hulp en dat dit aantal per jaar toeneemt. De auteurs noemen als belangrijke succesfactoren voor het vergroten van bewustzijn onder meer de ABS-artsen toolkit, de e-learning en de intentieverklaring van ABS-artsen om middelengebruik en verslaving op de agenda te zetten. In navolging van het onderzoek publiceert epidemioloog Pauline Geuijen in december haar onderzoek naar barrières en facilitators gedurende het hulpproces.

Carrièrebeurs later, maar met meer beroepskeuze- evenementen

Het studiejaar 2021-2022 wordt voor geneeskundestudenten en net afgestudeerde basisartsen het [Jaar van jouw toekomst](#) met elke maand een online webinar in samenwerking met Medisch Contact. In 2021 verschuift de Carrièrebeurs die de KNMG en de Geneeskundestudent elke twee jaar organiseren, naar 18 juni 2022.

De verovering van een mannenbolwerk

De jaarlijkse Domusdag op 11 december heeft als thema De verovering van een mannenbolwerk – de feminisering van de geneeskunde. Onder voorzitterschap van emeritus-hoogleraar medische geschiedenis Mart van Lieburg en arts en voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen (VNVA) Lydia Ketting-Stroet zetten [acht prominente sprekers](#) de feminisering van de geneeskunde uiteen. In aansluiting op het programma van de Domus Dag verrichtte René Héman de opening van de tentoonstelling Joodse Artsen en de Holocaust (zie eerder in dit jaarverslag, red.) in het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland in Urk.

Websiteverkeer in 2021

Ook in 2021 wordt de KNMG-website druk bezocht. Dossiers als de Geneeskundige verklaring en KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens trekken veel publiek, evenals de RGS-informatie over herregistratie en het praktijkdilemma Mag ik een kind vaccineren als één van de ouders of beide ouders toestemming weigeren?. Ook de column De prijs van niet-vaccineren wordt veel gelezen. Verder trekt MijnRGS 126,813 bezoekers.

Statistieken website KNMG			
	2020	2021	
Paginaweergaven	3.592.238	3.960.715	
Bezoeken (sessies)	1.651.371	1.849.621	
Unieke bezoekers (gebruikers)	1.109.282	1.267.541	

Top-10 best bezochte pagina's 2021			
KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens	14.660	Verklaring werkzaamheden als huisarts	6.035
Waarom mag uw eigen arts geen geneeskundige verklaring afgeven? (Geneeskundige verklaring Nederlands)	13.316	Modelverslag uitvoerend arts aan gemeentelijk lijkschouwer (bewerkbaar) 17 aug 2016	5.522
Modelverslag behandelend arts (bewerkbaar) 17 aug 2016	9.751	KNMG-KNMP Richtlijn uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding	5.298
Standaardtekst verklaring werkzaamheden medisch specialist	8.786	KNMG-richtlijn palliatieve sedatie	4.690
KNMG-wegwijzer Toestemming en informatie bij behandeling van minderjarigen	7.242	Samenstellingsverklaring model algemeen	4.309

Nieuwsbrieven
Ruim 62.000 abonnees, onder wie 50.000 artsen, ontvangen de tweewekelijkse KNMG-nieuwsbrief. Ook is er veel belangstelling voor de nieuwsbrieven van SCEN en Actueel gezondheidsrecht. Verder versturen het CGS en de RGS elk kwartaal een gezamenlijke nieuwsbrief met een overzicht van de activiteiten van het CGS (regelgeving) en de RGS (uitvoering en toezicht).

Aanmelden voor één of meer nieuwsbrieven

Sociale media

Volgers KNMG-kanalen	2020	2021
Twitter	17.125	17.561
Facebook	1.986	2.099
LinkedIn	12.972	14.641
Instagram	241	602

meest weergegeven tweet 2021

Artsenfederatie KNMG @KNMG

De KNMG vindt het in uitzonderlijke gevallen weloverwogen gebruiken van overblijvend AstraZeneca behoren tot 'goede zorg' waarvoor artsen verzekerd dienen te zijn.

knmg.nl
KNMG: gebruik van overblijvend AstraZeneca
De afgelopen weken is er veel onduidelijkheid ontstaan door het besluit van de Minister van VWS om mensen onder de 6...

4:00 p.m. · 23 apr. 2021 · Twitter Web App

14 Retweets · 7 Geciteerde Tweets · 28 Vind-ik-leuks · 30.955 Weergaven

Medisch Contact

In Medisch Contact hebben we in 2021 veel aandacht voor corona. Maar er is meer: ook de vluchtelingen crisis, rampengeneeskunde, het tuchtrecht en Black Lives Matter passeren de revue, naast vele andere onderwerpen. Onze eindejaarsspecial gaat over duurzaamheid.

Nieuw

Medisch Contact krijgt een nieuwe huisstijl. Ook zijn we gestart met Medisch Contact, de podcast. Hierin bespreken we iedere week de highlights uit Medisch Contact voor dokters die er niet altijd aan toekomen om de papieren of digitale editie te lezen.

Events

In september vinden twee grote events plaats, namelijk Het Ontbijt met de minister en ons jubileumcongres De Dokter en de Taal. Op de eerste bijeenkomst, op de woensdag na Prinsjesdag, spreekt demissionair minister Hugo de Jonge van VWS over de nieuwe begroting, naast een drietal andere sprekers vanuit het zorgveld. Op ons (twee keer uitgestelde) jubileumcongres op 28 september vieren we het 75-jarig bestaan van Medisch Contact als weekblad met de eerste editie van het Groot Medisch Dictee.

Arts in Spe

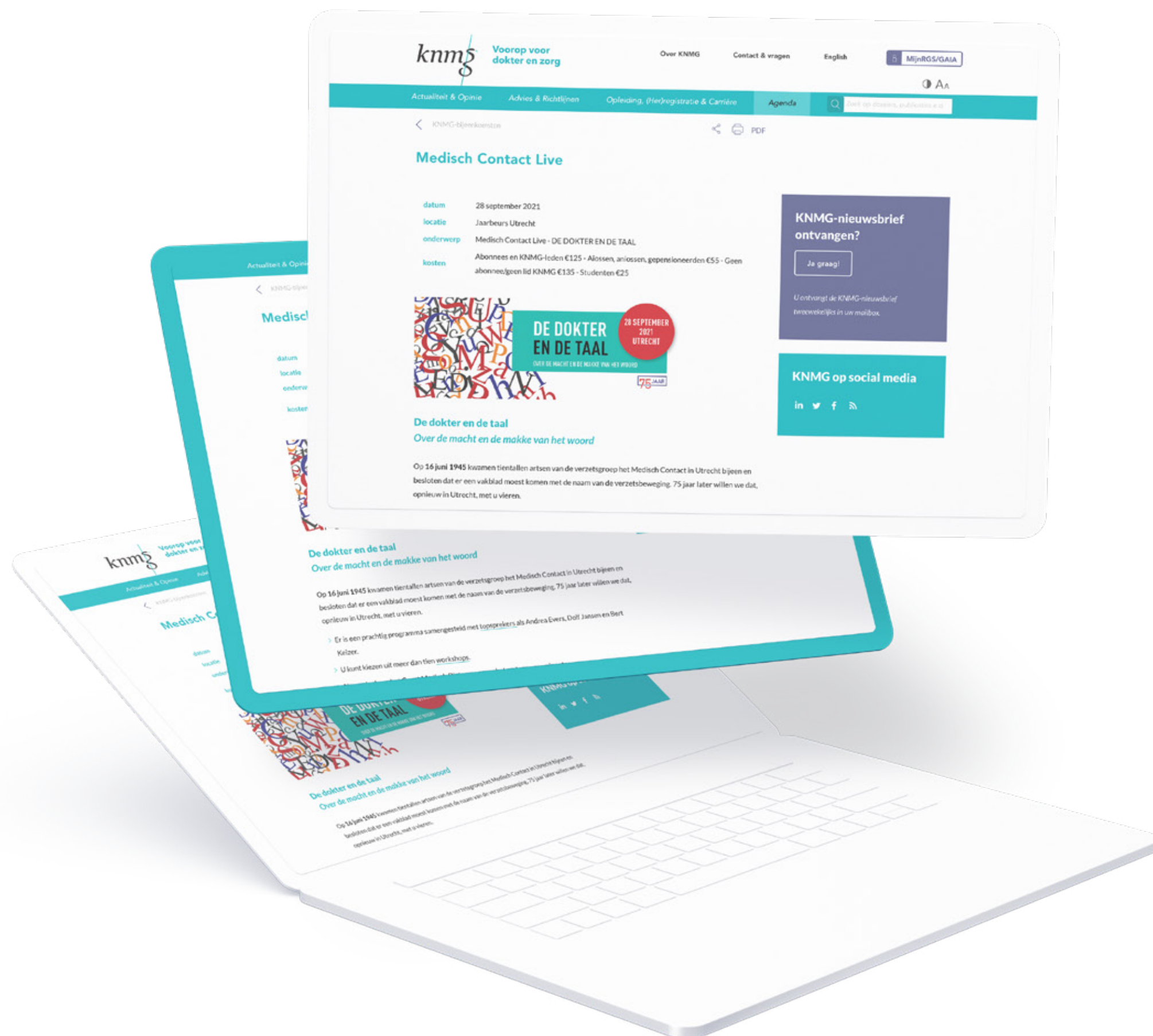
Ontwikkeling is onontbeerlijk voor een vakblad. In dat kader vindt er een lezersonderzoek plaats naar de studententitel Arts in Spe. Inmiddels hebben meer dan 1.000 studenten de enquête ingevuld. De uitkomsten van dit onderzoek worden nog uitgewerkt.

Medisch contact online

	2020	2021
Paginaweergaven	19.456.344	19.210.600
Bezoeken (sessies)	9.262.210	9.053.004
Unieke bezoekers (gebruikers)	5.446.255	5.617.893

Social Media

Volgers MC-kanalen	2020	2021
Twitter	26.600	27.600
Facebook	13.100	15.632
LinkedIn	75.700	90.495
Instagram	2.690	3.506
Spotify	844	1.920

Onze mensen & organisatie

Bestuur en directie

Het federatiebestuur van de KNMG bestaat sinds 1 september 2017 uit vier bestuurders die samen de federatiepartners van de KNMG vertegenwoordigen op clusterniveau. Naast voorzitter René Héman bestaat het bestuur uit Carin Littooij die de huisarts- en ouderengeneeskunde en geneeskunde voor verstandelijk gehandicapten vertegenwoordigt, Christiaan Keijzer, vertegenwoordiger van de medisch-specialistische geneeskunde, en Sylvia van der Burg-Vermeulen namens de sociaal geneeskundigen. De voorzitters van de acht federatiepartners, die tot nu toe het bestuur vormden, vormen de leden van de Algemene Vergadering. Astraia Rühl is sinds maart 2017 algemeen directeur.

Onze medewerkers

In 2021 werken in totaal 132 medewerkers bij de KNMG. Daarvan werken 59 medewerkers bij Opleiding & Registratie, 23 medewerkers bij Medisch Contact, 27 medewerkers bij Beleid & Advies en 23 medewerkers bij Directie, Staf en Ondersteuning.

Nieuw bij de KNMG

In 2021 mag de KNMG 8 nieuwe medewerkers verwelkomen en zijn er 13 medewerkers uit

dienst getreden. Op de afdeling Opleiding & Registratie is Elisabeth Klein Hofmeijer gestart als bestuurssecretaris RGS. Op de afdeling Beleid & Advies zijn Iris Loosman, Lotte Schuitmaker en Willemijn Put gestart als beleidsadviseur. Bij Medisch Contact verwelkomen we Laura ter Steege in de functie van journalist en Soenita Ganesh als redactie-assistent. Ten slotte versterkt Roy van Noordenburg als junior communicatieadviseur de afdeling Communicatie & Public Affairs en Ruud Zwijnenberg als applicatiebeheerder de afdeling ICT.

Bedrijfshulpverlening

Omdat we bedrijfshulpverlening en veilig werken belangrijk vinden, is het BHV-team van de KNMG uitgebreid naar 14 BHV'ers.

Online leren

In mei lanceren we het online leerplatform GoodHabit, zodat medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen. Met een keuze uit ruim 150 trainingen zit er voor iedereen wat tussen.

Thuiswerken

Het jaar 2021 staat grotendeels in het teken van thuiswerken. Om medewerkers te ondersteunen bij mentaal en fysiek gezond blijven, is er periodiek contact tussen medewerker en leidinggevende. Daarnaast werken we aan digitale voorzieningen die beter aansluiten op de nieuwe (digitale/ hybride) manier van werken. Verder meet HR maandelijks met 'de thermometer' hoe het gaat op het gebied van:

- / Beleving (productiviteit, concentratie, motivatie, verbondenheid KNMG, mentale gezondheid),
- / Situatie thuis (digitale middelen, voldoende beweging, houding, werkruimte, meubilair)
- / Communicatie (informeel, formeel, duidelijke afspraken).

Gesprekscyclus

De gesprekscyclus tussen medewerker en leidinggevende krijgt in 2021 een herziening. De nieuwe resultaat- en ontwikkelcyclus leidt tot een ander soort gesprekken waarbij de medewerker initiatienemer is. Na een pilot die positief is ontvangen, krijgen alle medewerkers en leidinggevendenden training in deze manier van gespreksvoering.

Personeelsinformatiesysteem

We bouwen nieuwe functies in het personeelsinformatiesysteem MijnKNMG van AFAS-software. Zo kunnen leidinggevendenden vanaf mei via een dashboard een set van HR-kengetallen gebruiken. Het digitale verzuimdossier, zoals gebruikt door de Arbodienst voor de medewerker en diens leidinggevende, is nu gekoppeld aan het digitale medewerkersdossier. Verder doen we de eerste ervaringen op met het gedigitaliseerde werving- en selectieproces.

Financiën

Het financieel resultaat is in 2021 positiever uitgevallen dan begroot. Deels ten gevolge van onderbesteding, waarvan een deel Corona gerelateerd, deels door hogere inkomsten dan begroot.

Ook in 2021 heeft Corona heeft als een rode draad door de KNMG activiteiten gelopen en daarmee ook de financiële cijfers beïnvloed, zij het minder significant dan in het voorgaand jaar. Wij waren immers voorbereid op de nieuwe hybride werkwijze, zowel bij de uitoefening van onze beleidsactiviteiten, de wekelijkse uitgaven van Medisch Contact als bij de activiteiten van Opleiding & Registratie. De in de loop van 2020 ingestelde thuiswerkvergoeding werd in 2021 gecontinueerd en was zo begroot. De begrote kosten woon/werkverkeer werden daarentegen niet gerealiseerd. Ook de bestuurlijke vergaderkosten vielen aanzienlijk lager uit. Additioneel budget is in de loop van het jaar besteed aan de organisatie van extra webinars.

De kosten van het eigen personeel lagen onder het begrote niveau, met name het gevolg van het relatief moeilijk invullen van gedurende het jaar ontstane vacatures. Vacante posities, ten gevolge van vertrek, langdurig ziekte of zwangerschapsverlof zijn binnen de bestaande begroting opgevangen met de tijdelijke inhuur van externen.

De voor 2021 begrote projectmatige werkzaamheden konden ondanks Corona plaatsvinden binnen de hiervoor gereserveerde budgetruimte.

Met het positieve exploitatieresultaat zijn de continuïteits- en vervangingsreserve binnen de beleidskaders aangevuld. Het overigens beperkte resultaatoverschot is toegevoegd aan de algemene reserve.

Het in eerdere jaren opgebouwde vermogensoverschot is, met goedkeuring van de Algemene Vergadering, in de loop van 2021 aan de federatiepartners gerestitueerd.

ICT

ICT presenteert haar visie op de ICT-ontwikkelingen op (middel)lange termijn. Voor ICT zelf betekent dat het ‘automatiseren van de automatisering’.

Een voorbeeld hiervan is de beweging naar de cloud. Dat gebeurt al met MijnRGS, de financiële administratie en andere bedrijfsapplicaties, maar ook binnen ICT zelf. Zo is een aantal technische servers in de Microsoft Cloud opgebouwd en onze uitwisseling van bestanden met derden (FTP) en onze Single- Sign-On koppelingen (SSO) gaan via die nieuwe routes lopen. Dit is veiliger en makkelijker.

Een ander voorbeeld is het invoeren van Endpoint Application Management (EAM). Dit houdt in dat we applicaties op de werkplek niet meer handmatig bijwerken, maar geautomatiseerd. Zo hebben we altijd de beschikking over de laatste versie, en profiteren we van optimale veiligheid en functionaliteit.

Communicatie

Bedreigingen en intimidaties van artsen vragen veel aandacht. Groepen als Viruswaarheid sturen aan het begin van 2021 meermalen brieven naar privéadressen van artsen. In maart publiceert de KNMG een bericht om vragen en onrust te adresseren. Op de achtergrond houden we er contact over met de [Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(IGJ\)](#), de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) en de Kamer van Koophandel. Verder verkennen we hoe we kunnen helpen bij het ondersteunen van artsen en bestuurders bij intimidatie en bedreiging.

In het verlengde daarvan houden we ons bezig met de vraag hoe artsen als beroepsgroep en de KNMG als organisatie moeten omgaan met dokters die desinformatie verspreiden. In zijn [column](#) legt René Héman uit waarom de KNMG er in het algemeen voor kiest om het conflict met deze partijen niet aan te gaan, maar wel te zoeken naar manieren om goede voorlichting te geven.

Tabaksverslaving

In mei brengt #artsenslaanalarm de film [100.000 slechtnieuwsgesprekken](#) uit om aandacht te vragen voor de harde gevolgen van tabaksverslaving. De film is gemaakt met steun van de KNMG. Met de film bereikt #artsenslaanalarm naar schatting 7,7 miljoen mensen. Een aantal Tweede Kamerleden nodigt de betrokken artsen uit om toelichting te geven op de film. Wefilm, die de film maakt, wint in juli ook een [Bronzen Esprix Award](#) voor de KNMG-campagne #mijnhartvoordezorg.

Gevolgen coronacrisis

In november en december neemt de spanning en de onzekerheid in de coronacrisis toe. Er ontstaat onrust onder artsen over de vraag hoe de toezichthouders omgaan met hun rol als het niet meer mogelijk is om de normale kwaliteit van zorg te leveren. [Op ons verzoek](#) spreken de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de tuchtcolleges en het Openbaar Ministerie zich hier nadrukkelijk over uit, zodat we dit kunnen teruggeven aan de achterban.

Haagse bronnen geven in november aan dat het kabinet verwacht consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling [toe te staan](#). Samen met andere maatschappelijke organisaties spreekt de KNMG voor een verlenging van het vuurwerkverbod om de druk op de zorg te beperken. Nog dezelfde dag besluit het kabinet alsnog tot een vuurwerkverbod.

Tarieven SCEN-consulten omhoog

SCEN-artsen kunnen in 2021 maximaal € 550,19 per consultatie declareren bij de verzekeraar van de patiënt. In 2020 was dat tarief € 530,94. Verder is er een apart tarief van € 1.100,37 voor SCEN-artsen die voor een consult naar één van de Waddeneilanden afreizen. Uit onderzoek blijkt dat een SCEN-arts vanaf het vaste land naar een van de eilanden twee keer zoveel tijd besteedt aan een SCEN-consultatie vanwege de reistijd.

Nieuwe tarieven RGS

Op 1 januari 2021 vervalt de tijdelijke btw-naheffings-aanslag. Hierdoor kan de RGS haar tarieven met ruim 13 procent verlagen. De jaren ervoor was de RGS genoodzaakt een tariefsverhoging door te voeren vanwege een btw-naheffingsaanslag van de Belastingdienst over de jaren 2008 tot en met 2013.

Per 1 januari 2022 verhoogt de RGS de tarieven met 2,2 procent. Het gaat om de kostendekkende tarieven voor de (her)registratie van aiossen, specialisten en profielartsen, voor de erkenning van opleidingsinstellingen en -instituten en voor het verstrekken van gegevens.

CGS Jaarverslag 2020 & Jaarplan 2021

Het CGS heeft ondanks de coronacrisis al haar voorgenomen werkzaamheden kunnen uitvoeren, zo blijkt uit het jaarverslag over 2020. De invoering van het nieuwe Kaderbesluit CGS in 2020 zou voor vele partijen de nodige gewenning en implementatie vergen. Daarom had het CGS zich voorgenomen in 2020 geen grote veranderingen in de regelgeving door te voeren. Met de veelzeggende titel ‘Landschapsbeheer’ oriënteert het CGS Jaarplan 2021 zich op de inrichting van het specialismenlandschap. Ook is er aandacht over aanvragen tot erkenning van enkele vakgebieden als profiel of specialisme en interprofessioneel werken en leren.

RGS blikt terug en vooruit

RGS moet in 2020 snel inspelen op diverse ontwikkelingen. Steeds is daarbij de uitdaging om binnen de regels wendbaar en flexibel te zoeken naar passende oplossingen. Hoe dit is gelukt, staat in het jaarverslag over 2020.

In het jaarplan voor 2021 zijn twee speerpunten het moderniseren van het toezicht en het actualiseren van de termijnen die eerder zijn vastgesteld voor het bewaren, archiveren en vernietigen van fysieke en digitale documenten en persoonsgegevens. Verder richt de RGS zich in 2021 op haar kerntaken: besluiten nemen over registratie, herregistratie, opleiding en erkenning.

Jaarverslag van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG), vastgesteld door de Algemene Vergadering op 30 juni 2022.

Artsenfederatie KNMG vertegenwoordigt 60.000 artsen en studenten geneeskunde. Van de KNMG maken deel uit De Geneeskundestudent, de Federatie Medisch Specialisten, de Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid (KAMG), de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD), de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB), de Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde (NVVG) en de Vereniging van Specialisten ouderengeneeskunde (Verenso). Naast het landelijk bestuur en de acht federatiepartners kent de KNMG regionaal actieve districten.

KNMG

Postbus 20051, 3502 LB Utrecht
088 440 4200
info@fed.knmg.nl
www.knmg.nl

*Heeft u vragen of opmerkingen over het jaarverslag?
Stuur een e-mail naar communicatie@fed.knmg.nl.*

Bent u lid van een van onze federatiepartners en heeft u een juridische of medisch-ethische vraag?
Bel dan voor advies de KNMG Artseninfolijn via (088) 440 4242.

Teksten: [Naomi van Esschoten](#)
Opmaak: [The MindOffice](#)

